

УДК 657.62

Юнін Є. Є.

д.е.н., професор

завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту

Донецький національний університет імені Василя Стуса

АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Досліджено важливіші фінансові ознаки загрози забезпечення безперервності діяльності відповідно до МСА. Акцентовано увагу на причинах від'ємного значення чистих активів, робочого капіталу, чистого грошового потоку у взаємозв'язку з поточною та потенційною платоспроможністю.

Ключові слова. Чисті активи, робочий капітал, аналітичні індикатори, прибуток, фінансові ознаки, безперервність діяльності.

Базовим допущенням в системі бухгалтерського обліку є концепція безперервності діяльності, тлумачення якої представлено у Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ), Міжнародних стандартах аудиту (МСА), національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Виходячи зі значущості цього допущення виникає питання відносно перманентного діагностування загрози безперервності діяльності на основі певних ознак та індикаторів.

Фінансові ознаки є найважливішими в системі загрози припинення діяльності підприємства та відповідно його існуванню. Насамперед це пов'язано з характером фінансових відносин, що пронизують усі сторони господарської діяльності і в яких вже знаходять своє відображення виробничі, загальнодержавні та зовнішньоекономічні фактори та ін. Наочним прикладом є ілюстративне представлення у вигляді піраміди системи збалансованих показників (BSC) та ключових показників ефективності (KPI) Каплана Р. та Нортана Д., де фінансова складова знаходиться у верхньому трикутнику.

Найбільш чіткий та структурований перелік основних ознак загрози безперервності діяльності наведено у МСА № 570 «Допущення про безперервність діяльності». На першому місці є перевищення зобов'язань над активами або перевищення поточних зобов'язань на поточними активами. В порівнянні до раніше діючої редакції цього стандарту ця ознака була сформульована як «негативна величина чистих зобов'язань, або чистих короткострокових зобов'язань» сучасне формулювання є більш коректним і однозначно чітким та досягає впорядкування термінології та показників [1].

В аналітичному плані у першому випадку перевищення зобов'язань над активами може бути тільки у випадку, коли власний капітал має від'ємне значення і справа йде про показник чисті активи (net assets), який передбачений НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [2].

У другому випадку (перевищення поточних зобов'язань на поточними активами), справа йде про показник «робочий капітал» (working capital),

синонімом якого є чисті поточні активи (net current assets). Термінологічна визначеність та порядок розрахунку зайшов відображення у раніше діючому МСБО 13 «Подання поточних активів та поточних зобов'язань» [3].

Причинами цих двох ситуацій однозначно є наявність систематичних непокритих збитків, що свідчить про неефективність бізнесу. Покроково це можна дослідити, використовуючи інформацію з форми №2 «Звіт про фінансові результати», форми №4 «Звіт про власний капітал» та форми №1 «Баланс. Звіт про фінансовий стан». Аналітично це підтверджує мету підприємницької діяльності - отримання прибутку і неможливість «хронічно» збиткового підприємства функціонувати тривалий час.

Серед інших фінансових ознак загрози безперервності діяльності цей стандарт виокремлює наявність від'ємного значення грошових потоків з операційної діяльності. Не ставлячи під сумнів цю ознаку, слід зробити уточнення відносно термінології: краще коли конкретизується, як від'ємне значення чистого грошового потоку в цілому по підприємству [4].

Крім цього, від'ємне значення чистого грошового потоку призводить до зменшення залишків грошових коштів на рахунку, що в свою чергу знижує реальну платоспроможність. При такій негативній тенденції це є загрозою існування підприємства. З іншого боку це свідчить про збитковість на касовій основі та не підтверджує монетизацію прибутку.

Перманентний контроль за цими важливішими фінансовими індикаторами з метою забезпечення повного функціонування всіх суб'єктів підприємницької діяльності є вкрай важливим в умовах воєнного стану для забезпечення нашої перемоги.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт аудиту 570 «Безперервність діяльності». URL: <http://sur1.li/qwyu> (дата звернення 01.10.2023).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/go/z0499-99](https://zakon.rada.gov.ua/go/z0499-99) (дата звернення: 01.10.2023).
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 13 "Подання поточних активів і поточних зобов'язань». Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України., 1998. – С.218
4. Іонін Є.Є. Проблемні аспекти фінансового аналізу в умовах впровадження в Україні МСФЗ і аудиту. *Аудитор України*.2013. №2. С. 17-22.